

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Desenvolvemento cognitivo. social e da personalidade		Código	652G04031
Titulación	Grao en Logopedia			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	PsicoloxíaPsicoloxía Evolutiva e da Educación			
Coordinación	Dumitru , Adina Claudia	Correo electrónico	adina.dumitru@udc.es	
Profesorado	Dumitru , Adina Claudia	Correo electrónico	adina.dumitru@udc.es	
Web				
Descripción xeral	Esta materia é complementaria de Psicoloxía do desenvolvemento da linguaxe (materia básica de rama en primeiro de Logopedia). Ten como obxectivo presentar as principais características do desenvolvemento intelectual, social e da personalidade ao longo da vida.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolinguística.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B7	Capacidade de análise e síntese.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolinguística.	A2	
Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.		B5
Capacidade de análise e síntese.		B7
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		C4

Contidos	
Temas	Subtemas
INTRODUCCIÓN	1. Desenvolvemento Cognitivo, Social e da Personalidade: conceptos e teorías 2. O carácter científico, aplicado e interdisciplinar no estudo do desenvolvemento 3. Principios básicos do desenvolvemento

PRIMEIRA INFANCIA	1. O mundo perceptivo do bebé. 2. Desenvolvemento intelectual no período sensomotor: o neno e os obxectos 3. Memoria e representacións mentais no bebé: que é posible lembrar? 4. Temperamento e comprensión de emocións. Primeiros pasos cara á regulación emocional 5. A influencia da familia no desenvolvemento socio-afectivo. 6. A importancia do contacto coa natureza no desenvolvemento infantil.
O DESENVOLVEMENTO DURANTE A NENEZ	1. A intelixencia preoperatoria 2. Desenvolvemento da memoria e da solución de problemas 3. A interacción familiar e o seu efecto sobre o desenvolvemento: a socialización para un mundo sostible 4. Xogo e amizades infantís 5. O desenvolvemento da moralidade e a agresión: principais abordaxes 6. A importancia do contacto coa natureza no desenvolvemento infantil. 7. Identidade, roles e estereotipos de xénero
O DESENVOLVEMENTO DE 6 A 12 ANOS	1. O periodo das operacións concretas 2. O desenvolvemento do autoconcepto e a autoestima 3. As relacións co grupo de iguais 4. A problemática do acoso
O DESENVOLVEMENTO NA ADOLESCENCIA	1. Etapas e características psicosociais na adolescencia 2. O desenvolvemento do pensamento abstracto 3. Algunxs problemas afectivos e comportamentais na adolescencia: a depresión, a delincuencia e as adiccionxs.
A TRANSICIÓN Á IDADE ADULTA TEMPERÁ	1. Desenvolvemento da intelixencia e a memoria despois da adolescencia 2. Principais fitos na idade adulta temperá: independencia, desenvolvemento da carreira profesional e as relacións románticas.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B5	1	0	1
Traballos tutelados	A2 C4	0	18	18
Sesión maxistral	A2 B5 B7 C4	14.5	29	43.5
Obradoiro	A2 B5 B7	14.5	32	46.5
Proba obxectiva	A2 B5 B7 C4	1	2	3
Atención personalizada		0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Actividades iniciais	Presentación xeral da materia e dos obxectivos
Traballos tutelados	Os alumnos, en grupos de tres persoas, deberán realizar unha pequena análise transversal sobre calquera aspecto do desenvolvemento incluído no programa e que sexa susceptible de ser avaliado mediante algún instrumento dispoñible no centro e a realización de una entrevista.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunas preguntas dirixidas aos estudiantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Obradoiro	Nas sesións interactivas presentaranse vídeos sobre aspectos relevantes do desenvolvemento e realizaranse debates, baseados en lecturas, sobre algúns temas especialmente aplicados do programa da materia. Os estudiantes realizarán esquemas resumindo o seu contido e os entregarán xunto co traballo tutelado do curso. Nestas sesións presentaranse tamén probas e técnicas de evaluación do desenvolvemento que os/as estudiantes deberán coñecer.
Proba obxectiva	A evaluación da materia realizarase mediante un exame final con posibilidade de recuperación

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelados	Poderase recibir tutorización sobre dúbihdas que xurdan da aplicación das probas de desenvolvemento

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descripción	Cualificación
Traballo tutelados	A2 C4	A entrega do traballo e a súa correcta realización poderá implicar ata un 45% sobre a nota do exame.	45
Proba obxectiva	A2 B5 B7 C4	Proba obxectiva con tres alternativas posibles e unha correcta. Dous erros descontan un acerto. Terá un peso do 55% da nota	55

Observacións avaliación

Dependendo

da asistencia continuada ou non as clases, hai dúas modalidades de seguir a materia de "Desenvolvemento cognitivo, social e da personalidade" que determinan dous modos diferentes de avaliación: Modalidade A: Avaliación Continua e Modalidade B: Avaliación Final.

1ª CONVOCATORIA. 1ª

OPORTUNIDADE

Modalidade

A. Avaliación Continua. Nesta modalidade levarase a cabo unha avaliación de tipo procesual consistente na realización dunha serie de actividades prácticas realizadas en grupo co seguimento periódico das mesmas. Por tanto será obligatoria a asistencia ás clases (como mínimo o 85% das horas presenciais, en caso contrario deberase optar pola modalidade B), sendo imprescindible ademais a participación activa e continuada por parte do alumnado no grupo de traballo na aula. Esta avaliação levarase a cabo a partir:

a/

Da presentación por escrito das actividades de grupo de cada un dos temas (traballo tutelados) que suporán un máximo dun 35% da cualificación

b/

Da presentación oral das prácticas grupais que se indiquen e que suporán un máximo do 10% da cualificación.

c/

A realización da proba obxectiva, coa nota mínima de 5.

A cualificación final será a suma das puntuacións obtidas en cada un dos elementos da avaliação segundo o seu peso respectivo. Modalidade

B . Avaliación Final. Para aquel alumnado que non asista

ao 85% das horas presenciais, alumnado repetidor ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, a cualificación virá determinada por unha proba final escrita dos contidos teóricos, e da realización individual e entrega dos traballos tutelados da materia.

La proba escrita terá un 70 % do peso na avaliação. O traballo tutelado terá un peso de 30 %. 1ª

CONVOCATORIA. 2ª OPORTUNIDADE

- Na Modalidade A. Terase que repetir a parte obxecto de avaliação en que non se acadou o 50% do seu peso na cualificación

- Na Modalidade B. A avaliação realizarase segundo o sinalado para a 1ª oportunidade. OUTRAS

CONVOCATORIAS

Nas

restantes convocatorias seguirase a Modalidade B de Avaliación Final. A dispensa académica, dedicación ao estudo, permanencia e fraude académica rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.

Bibliografía básica	Berger, K. Psicología del desarrollo: adultez y vejez. Madrid: Médica Panamericana, D. L. 2009. Berger, K. S. Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. Madrid: Editorial Médica Panamericana, 2016. Carranza, J.A. y Ato, E. (coords.) Manual de prácticas de psicología del desarrollo. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones, 2010. Córdoba, A.I., Descals y Gil, M.D. (coords). Psicología del desarrollo en la edad escolar Madrid: Pirámide, 2010. García Madruga, J.A. y Delval, J. (coords.) Psicología del desarrollo I. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2010 Griffa, M.C. Claves para una psicología del desarrollo: vida prenatal, etapas de la niñez. Buenos Aires: Lugar Editorial, imp. 2001. Hoffman, L. Psicología del desarrollo hoy. Madrid: McGraw-Hill, D.L. 2002. Kohlberg, L. Psicología del desarrollo moral. Bilbao: Desclée de Brouwer, D.L. 2003. Moreno Ríos, S. Psicología del desarrollo cognitivo y adquisición del lenguaje. Madrid: Biblioteca Nueva, 2009. Muñoz, A. (Coord.). Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil. Madrid: Pirámide, 2010. Muñoz, V. et al. Manual de psicología del desarrollo aplicada a la educación. Madrid: Pirámide, 2011. Papalia, D.E., Olds, S.W. y Feldman, R.D. (coords.) Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. México: McGraw-Hill, 2009. Peñacoba, C., Álvarez, E. y Lázaro, L. (coords.). Teoría y práctica de psicología del desarrollo. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, D.L. 2006. Pérez, N., Navarro, I. (coords). Psicología del desarrollo humano: del nacimiento a la vejez. San Vicente (Alicante): Club Universitario, 2011. Perinat, A. Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico. Barcelona: UOC, 2007. Santrock, J.W. Psicología del desarrollo en la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill, 2004. Santrock, J.W. Psicología del desarrollo: el ciclo vital. Madrid: McGraw-Hill, D.L. 2006. Shaffer, D. Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. México D.F.: Cengage Learning, 2007.
Bibliografía complementaria	- Berger, K (2009). Psicología del desarrollo: adultez y vejez. Madrid: Médica Panamericana, D. L- Berger, K. S. (2016). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. Madrid: Editorial Médica Panamericana- Carranza, J.A. y Ato, E. (coords.) (2010). Manual de prácticas de psicología del desarrollo. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones- Córdoba, A.I., Descals y Gil, M.D. (coords) (2010). Psicología del desarrollo en la edad escolar. Madrid: Pirámide- García Madruga, J.A. y Delval, J. (coords.) (2010). Psicología del desarrollo I. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia- Griffa, M.C. (2001). Claves para una psicología del desarrollo: vida prenatal, etapas de la niñez. Buenos Aires: Lugar Editorial- Hoffman, L (2002). Psicología del desarrollo hoy. Madrid: McGraw-Hill, D.L.- Kohlberg, L. (2003). Psicología del desarrollo moral. Bilbao: Desclée de Brouwer, D.L- Moreno Ríos, S. (2009). Psicología del desarrollo cognitivo y adquisición del lenguaje. Madrid: Biblioteca Nueva- Muñoz, A. (Coord.) (2010). Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil. Madrid: Pirámide- Muñoz, V. et al. (2011). Manual de psicología del desarrollo aplicada a la educación.. Madrid: Pirámide- Papalia, D.E., Olds, S.W. y Feldman, R.D. (coords.) (2009). Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. México: McGraw-Hill- Peñacoba, C., Álvarez, E. y Lázaro, L. (coords.) (2006). Teoría y práctica de psicología del desarrollo.. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, D.L.- Pérez, N., Navarro, I. (coords) (2011). Psicología del desarrollo humano: del nacimiento a la vejez.. San Vicente (Alicante): Club Universitario- Perinat, A. (2007). Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico. Barcelona: UOC- Santrock, J.W. (2004). Psicología del desarrollo en la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill, D.L.- Santrock, J.W. (2006). Psicología del desarrollo: el ciclo vital. Madrid: McGraw-Hill, D.L.- Shaffer, D. (2007). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. México D.F.: Cengage Learning

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

En esta materia no se entregarán trabajos o materiales en papel, ni se usarán plásticos desechables en sus actividades. Se cuidará especialmente en todas las situaciones de enseñanza-aprendizaje el uso de un lenguaje no sexista, respetuoso con la diversidad y la no discriminación.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías